



Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (otrā palāta)

2014. gada 30. aprīlī*

Kopīga finanšu darījumu nodokļa sistēma — Ciešākas sadarbības atļaušana saskaņā ar LESD 329. panta 1. punktu — Lēmums 2013/52/ES — Prasība atcelt tiesību aktu sakarā ar LESD 327. un 332. panta, kā arī starptautisko paražu tiesību pārkāpumu

Lieta C-209/13

par prasību atcelt tiesību aktu atbilstoši LESD 263. pantam, ko 2013. gada 18. aprīlī cēla

Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotā Karaliste, ko pārstāv *E. Jenkinson* un *S. Behzadi Spencer*, pārstāves, kurām palīdz *M. Hoskins* un *P. Baker*, QC, kā arī *V. Wakefield*, barrister,

prasītāja,

pret

Eiropas Savienības Padomi, ko pārstāv *A.-M. Colaert*, kā arī *F. Florindo Gijón* un *A. de Gregorio Merino*, pārstāvji,

atbildētāja,

ko atbalsta

Beļģijas Karaliste, ko pārstāv *J.-C. Halleux* un *M. Jacobs*, pārstāvji,

Vācijas Federatīvā Republika, ko pārstāv *T. Henze* un *J. Möller*, kā arī *K. Petersen*, pārstāvji,

Francijas Republika, ko pārstāv *D. Colas* un *J.-S. Pilczer*, pārstāvji,

Austrijas Republika, ko pārstāv *C. Pesendorfer*, pārstāve,

Portugāles Republika, ko pārstāv *L. Inez Fernandes* un *J. Menezes Leitão*, kā arī *A. Cunha*, pārstāvji,

Eiropas Parlaments, ko pārstāv *A. Neergaard* un *R. van de Westelaken*, pārstāvji, kas norādīja adresi Luksemburgā,

Eiropas Komisija, ko pārstāv *R. Lyal*, *B. Smulders* un *W. Mölls*, pārstāvji, kas norādīja adresi Luksemburgā,

personas, kas iestājušās lietā.

* Tiesvedības valoda – angļu.

TIESA (otrā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs R. Silva de Lapuerta [*R. Silva de Lapuerta*], Tiesas priekšsēdētāja vietnieks K. Lēnartss [*K. Lenaerts*] (referents), tiesneši Ž. L. da Krušs Vilasa [*J. L. da Cruz Vilaça*], Dž. Arestis [*G. Arestis*] un Ž. K. Bonišo [*J.-C. Bonichot*],

ģenerālvokāts N. Vāls [*N. Wahl*],

sekretārs A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

ņemot vērā pēc ģenerālvokāta uzklaušīšanas pieņemto lēmumu izskatīt lietu bez ģenerālvokāta secinājumiem,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Prasības pieteikumā Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotā Karaliste lūdz Tiesu atcelt Padomes 2013. gada 22. janvāra Lēmumu 2013/52/ES, ar ko atļauj ciešāku sadarbību finanšu darījumu nodokļa jomā (OV L 22, 11. lpp.; turpmāk tekstā – “apstrīdētais lēmums”).

Tiesvedības priekšvēsture

- 2 2011. gada 28. septembrī Eiropas Komisija pieņēma Priekšlikumu Padomes direktīvai COM(2011) 594, galīgā redakcija, par kopīgu finanšu darījuma nodokļa sistēmu un grozījumiem Direktīvā 2008/7/EK (turpmāk tekstā – “2011. gada priekšlikums”).

- 3 Šī 2011. gada priekšlikuma 1. panta ar nosaukumu “Priekšmets un darbības joma” 2. punktā ir noteikts:

“Šī direktīva attiecas uz visiem finanšu darījumiem, ar nosacījumu, ka vismaz viena no darījuma pusēm ir reģistrēta dalībvalstī un ka dalībvalsts teritorijā reģistrēta finanšu iestāde ir darījuma puse un rīkojas uz sava rēķina vai uz citas personas rēķina vai rīkojas darījuma puses vārdā.”

- 4 Minētā priekšlikuma 3. panta ar nosaukumu “Reģistrācijas valsts” 1. punktā ir paredzēts:

“Šajā direktīvā finanšu iestāde tiek uzskatīta par reģistrētu kādas dalībvalsts teritorijā, ja ir izpildīts kāds no šiem nosacījumiem:

[..]

- e) tā ir puse, kas rīkojas vai nu uz sava rēķina, vai uz citas personas rēķina, vai rīkojas darījuma puses vārdā finanšu darījumā ar citu finanšu iestādi, kas ir reģistrēta attiecīgajā dalībvalstī atbilstīgi a), b), c) vai d) apakšpunktam, vai ar pusi, kura ir reģistrēta attiecīgās dalībvalsts teritorijā un nav finanšu iestāde.”
- 5 Pēc trīs Eiropas Savienības Padomes sanāksmēm, kuras notika 2012. gada 22. un 29. jūnijā, kā arī 10. jūlijā, kļuva skaidrs, ka kopīgas finanšu darījumu nodokļa sistēmas princips (turpmāk tekstā – “FDN”) paredzamā nākotnē nespētu saņemt vienprātīgu Padomes atbalstu un ka līdz ar to Eiropas Savienība kopumā nevar pieņemt šādu kopīgu sistēmu.

6 Šajos apstākļos 11 dalībvalstis laikposmā no 2012. gada 28. septembra līdz 23. oktobrim informēja Komisiju, ka tās vēlas savā starpā izveidot ciešāku sadarbību FDN jomā.

7 2013. gada 22. janvārī Padome pēc Komisijas priekšlikuma pieņēma apstrīdēto lēmumu.

8 Minētā lēmuma preambulas 6. apsvēruma redakcija ir šāda:

“[...] 11 dalībvalstis, proti, Beļģija, Vācija, Igaunija, Grieķija, Spānija, Francija, Itālija, Austrija, Portugāle, Slovēnija un Slovākija, nosūtīja Komisijai vēstules, [...] kurās minētās valstis norādīja, ka tās vēlas savā starpā izveidot ciešāku sadarbību FDN jomā. Šīs dalībvalstis lūdza, lai ciešākās sadarbības joma un mērķi pamatotos uz Komisijas 2011. gada 28. septembra priekšlikumu direktīvai. Jo īpaši tika norādīts arī, ka nepieciešams novērst izvairīšanās pasākumus, izkropļojumus un pārceļšanas uz citām jurisdikcijām.”

9 Apstrīdētajā lēmumā ir divi panti. Tā 1. pantā ir atļauts 11 dalībvalstīm, kas minētas šī sprieduma iepriekšējā punktā (turpmāk tekstā – “iesaistītās dalībvalstis”), ieviest starp tām ciešāku sadarbību, lai izveidotu kopīgu FDN sistēmu, piemērojot atbilstošos Līgumu noteikumus. Šī paša lēmuma 2. pantā ir noteikts, ka tas stājas spēkā tā pieņemšanas dienā.

10 2013. gada 14. februārī Komisija pieņēma Priekšlikumu Padomes direktīvai, ar ko īsteno ciešāku sadarbību FDN jomā (turpmāk tekstā – “2013. gada priekšlikums”).

11 Minētās 2013. gada priekšlikuma 3. panta ar nosaukumu “Piemērošanas joma” 1. punktā ir noteikts:

“Šī direktīva attiecas uz visiem finanšu darījumiem, ar nosacījumu, ka vismaz vienai no darījuma pusēm uzņēmējdarbības veikšanas vieta ir kādā iesaistītajā dalībvalstī un ka šī finanšu iestāde, kuras uzņēmējdarbības vieta ir iesaistītajā dalībvalstī, ir darījuma puse un rīkojas par saviem vai citas personas līdzekļiem vai rīkojas darījuma puses vārdā.”

12 Minētā priekšlikuma 4. panta ar nosaukumu “Uzņēmējdarbības vieta” 1. un 2. punktā ir paredzēts:

“1. Šajā direktīvā finanšu iestāde tiek uzskatīta par tādu, kam ir uzņēmējdarbības vieta kādas dalībvalsts teritorijā, ja ir izpildīts kāds no šiem nosacījumiem:

[..]

g) tā ir puse, kas rīkojas vai nu par saviem līdzekļiem, vai citas personas līdzekļiem, vai darījuma puses vārdā finanšu darījumā ar strukturētu produktu vai kādu no Direktīvas 2004/39/EK I pielikuma C iedaļā minētajiem finanšu instrumentiem, kas emitēti šīs dalībvalsts teritorijā, izņemot instrumentus, kas minēti attiecīgās iedaļas 4. līdz 10. punktā un kurus netirgo organizētā platformā.

2. Persona, kas nav finanšu iestāde, uzskatāma par tādu, kam ir uzņēmējdarbības vieta iesaistītajā dalībvalstī, ja ir izpildīts kāds no šiem nosacījumiem:

[..]

c) tā ir puse finanšu darījumā ar strukturētu produktu vai kādu no Direktīvas 2004/39/EK I pielikuma C iedaļā minētajiem finanšu instrumentiem, kas emitēti šīs dalībvalsts teritorijā, izņemot instrumentus, kas minēti attiecīgās iedaļas 4. līdz 10. punktā un kurus netirgo organizētā platformā.”

Lietas dalībnieku prasījumi un tiesvedība Tiesā

- 13 Apvienotā Karaliste lūdz Tiesu atcelt apstrīdēto lēmumu un piespriest Padomei atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.
- 14 Padome lūdz Tiesu noraidīt prasību un piespriest Apvienotajai Karalistei atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.
- 15 Beļģijas Karalistei, Vācijas Federatīvajai Republikai, Francijas Republikai, Austrijas Republikai, Portugāles Republikai, Eiropas Parlamentam un Komisijai tika atļauts iestāties lietā Padomes prasījumu atbalstam.

Par prasību

- 16 Apzinoties, ka tās prasība, kas celta kā nodrošināšanas pasākums, varētu tikt uzskatīta par priekšlaicīgu, Apvienotā Karaliste tās pamatošanai izvirza divus pamatus. Pirmais pamats attiecas uz apgalvotu LESD 327. panta un starptautisko paražu tiesību pārkāpumu, ciktāl ar apstrīdēto lēmumu tiek atļauts uzlikt FDN, kam ir pārrobežu iedarbība. Pakārtoti izvirzītais otrais pamats ir balstīts uz LESD 332. panta pārkāpumu, ciktāl ar šo lēmumu tiek atļauts uzlikt FDN, kas rada obligātas izmaksas dalībvalstīm, kuras ciešajā sadarbībā nav iesaistītas (turpmāk tekstā – “neiesaistītās dalībvalstis”).

Lietas dalībnieku argumenti

- 17 Pirmajam pamatam ir divas daļas, kas balstītas attiecīgi uz LESD 327. panta un starptautisko paražu tiesību pārkāpumu.
- 18 Šī pamata pirmās daļas ietvaros Apvienotā Karaliste apgalvo, ka, atļaujot uzlikt FDN ar pārrobežu iedarbību sakarā ar 2011. gada priekšlikuma 3. panta 1. punkta e) apakšpunktā paredzēto “finansiālās kompensācijas principu” un 2013. gada priekšlikuma 4. panta 1. punkta g) apakšpunktā un 2. punkta c) apakšpunktā paredzēto “emisijas principu”, ar apstrīdēto lēmumu ir pārkāpts LESD 327. pants.
- 19 Ar apstrīdēto lēmumu esot atļauts uzlikt FDN, kas divu iepriekš minēto nodokļu aplikšanas principu dēļ ir piemērojams iestādēm, personām vai darījumiem, kas atrodas [vai tiek veikti] neiesaistīto dalībvalstu teritorijā, un tas negatīvi ietekmējis šo dalībvalstu kompetences un tiesības.
- 20 Pirmā pamata otrajā daļā Apvienotā Karaliste apgalvo, ka starptautiskās paražu tiesības pieļauj tiesisko regulējumu ar pārrobežu iedarbību tikai tad, ja starp faktiem vai attiecīgajiem subjektiem un dalībvalsti, kas attiecībā pret tiem īsteno savu kompetenci, ir pietiekami ciešs sasaistes elements, kas var pamatot citas dalībvalsts suverēno kompetenču aizskaršanu.
- 21 Šajā gadījumā FDN iespējamā pārrobežu iedarbība nākotnē, kas izriet no “finansiālās kompensācijas principa” un “emisijas principa”, nav pamatota ne ar vienu starptautiskajās tiesībās atzītu normu nodokļu kompetences jomā.
- 22 Ar otro pamatu Apvienotā Karaliste apgalvo, ka, kaut arī izdevumu saistībā ar ciešākas sadarbības ieviešanu FDN jomā segšanu principā saskaņā ar LESD 332. pantu var noteikt tikai iesaistītajām dalībvalstīm, šī ieviešana radīs izmaksas arī neiesaistītajām dalībvalstīm Padomes 2010. gada 16. marta Direktīvas 2010/24/ES par savstarpēju palīdzību prasījumu piedziņā saistībā ar noteiktiem maksājumiem, nodokļiem un citiem pasākumiem (OV L 84, 1. lpp.) un Padomes 2011. gada 15. februāra Direktīvas 2011/16/ES par administratīvu sadarbību nodokļu jomā un ar ko atceļ Direktīvu 77/799/EEK (OV L 64, 1. lpp.) piemērošanas dēļ.

- 23 Šīs divas direktīvas neatļaujot neiesaistītajām dalībvalstīm pieprasīt, lai tām atmaksā ar savstarpējo palīdzību un administratīvo sadarbību saistītos izdevumus, kas radušies sakarā ar šo direktīvu piemērošanu nākotnē uzliekamajam FDN
- 24 Apvienotā Karaliste šajā ziņā piebilst, ka jēdziens “izdevumi, kas radušies, īstenojot ciešāku sadarbību” LESD 332. panta izpratnē ietver arī izdevumus saistībā ar lūgumiem sniegt palīdzību vai sadarboties, pamatojoties uz valsts tiesiskajiem regulējumiem, kas pieņemti, lai radītu ciešāku sadarbību FDN jomā.
- 25 Padome, visas dalībvalstis, kas iestājušās lietā tās atbalstam, izņemot Vācijas Federatīvo Republiku, Eiropas Parlaments un Komisija tieši vai netieši atzīst šīs prasības un tajā izvirzīto pamatu pieņemamību. Tomēr tās apgalvo, ka šie pamati nav pamatoti.
- 26 Attiecībā uz pirmo pamatu minētie lietas dalībnieki būtībā uzsver, ka nodokļu uzlikšanas principi, kurus šī pamata ietvaros apstrīd Apvienotā Karaliste, šajā stadijā ir pilnībā hipotētiski tiesību aktu, kas vēl būs jāpieņem, elementi. Līdz ar to šīs dalībvalsts izvirzītie argumenti, kas ir balstīti uz apgalvoto nākotnē uzliekamā FDN pārrobežu iedarbību, ir pārāgri un spekulatīvi. Tāpēc šīs prasības kontekstā tie ir nederīgi.
- 27 Attiecībā uz prasības otro pamatu tie paši lietas dalībnieki būtībā apgalvo, ka šis pamats aicina uz priekšlaicīgām debatēm par veidu, kā Savienības likumdevējs regulēs jautājumu par izdevumu segšanu saistībā ar ciešākas sadarbības ieviešanu, kas atļauta ar apstrīdēto lēmumu. Turklāt šis lēmums nekādā veidā neregulē jautājums par savstarpējo palīdzību FDN uzlikšanas nolūkā nākotnē.
- 28 Padome, Austrijas Republika, Portugāles Republika un Komisija piebilst, ka prasības otrais pamats ir balstīts uz LESD 332. panta kļūdainu interpretāciju. Šis pants attiecoties vienīgi uz darbības izdevumiem, kas sedzami no Savienības budžeta un kas ir saistīti ar pasākumiem ciešākas sadarbības izveidei, un nevis uz Apvienotās Karalistes apstrīdētajiem izdevumiem, kas var rasties dalībvalstīm saskaņā ar Direktīvām 2010/24 un 2011/16.
- 29 Vācijas Federatīvā Republika, atsaucoties uz argumentāciju, kas ir analogiska šī sprieduma 26. un 27. punktā minētajai, uzskata, ka prasība ir nepieņemama, pat acīmredzami nepieņemama, jo neesot ievērota Tiesas Reglamenta 120. panta c) punktā paredzētā prasība, ņemot vērā, ka pamatiem, kurus Apvienotā Karaliste izvirzīja savas prasības pamatošanai, neesot nekādas saistības ar apstrīdētā lēmuma priekšmetu. Pakārtoti, tā apgalvo, ka prasība ir jānoraida kā nepamatota.

Tiesas vērtējums

- 30 Vispirms, runājot par iebildi par nepieņemamību, kas minēta šī sprieduma iepriekšējā punktā, ir jāatgādina, ka saskaņā ar Tiesas Reglamenta 120. panta c) punktu un ar to saistīto judikatūru ikvienā prasības pieteikumā ir jāietver strīda priekšmets, kā arī izvirzīto pamatu kopsavilkums. Šai norādei ir jābūt pietiekami skaidrai un precīzai, lai atbildētājs varētu sagatavot savu aizstāvību un lai Tiesa varētu veikt pārbaudi. No tā izriet, ka galvenie faktiskie un tiesiskie apstākļi, ar kuriem ir pamatota prasība, prasības pieteikumā ir jānorāda loģiskā un saprotamā veidā un ka prasības pieteikumā ietvertajiem prasījumiem ir jābūt formulētiem nepārprotami, lai izvairītos no tā, ka Tiesa lemj *ultra petita* vai arī nelemj par kādu iebildumu (spriedums lietā C-360/11 Komisija/Spānija, EU:C:2013:17, 26. punkts, un spriedums lietā C-545/10 Komisija/Čehijas Republika, EU:C:2013:509, 108. punkts).
- 31 Šajā gadījumā jākonstatē, ka prasības pieteikuma saturs atbilst skaidrības un precizitātes prasībām. Tas ļāva Padomei un dalībvalstīm, kas bija iestājušās lietā tās atbalstam, sagatavot savus argumentus attiecībā uz Apvienotās Karalistes izvirzītajiem pamatiem, un tas dod iespēju Tiesai pārbaudīt apstrīdēto lēmumu.
- 32 Tādēļ šis iebildums par nepieņemamību ir jānoraida.

- 33 Otrkārt, jāuzsver, ka prasības atcelt Padomes lēmumu, kura mērķis tāpat kā apstrīdētajam lēmumam ir atļaut ciešāku sadarbību, pamatojoties uz LESD 329. pantu, kontekstā Tiesas pārbaude attiecas uz jautājumu par to, vai šis lēmums kā tāds ir spēkā, ņemot vērā it īpaši LES 20. panta noteikumus, kā arī LESD 326.–334. pantu, kuros ir definēti materiālie un procesuālie nosacījumu attiecībā uz šādas atļaujas piešķiršanu.
- 34 Šo pārbaudi nedrīkst jaukt ar pārbaudi, kādu var veikt vēlākas prasības atcelt tiesību aktu ietvaros attiecībā uz tiesību aktu, kas pieņemts, lai īstenotu atļautu ciešāku sadarbību.
- 35 Šajā prasībā tās pirmā pamata mērķis ir apstrīdēt ietekmi, kāda var būt noteiktu nodokļu aplikšanas principu izmantošanai saistībā ar nākotnē uzliekamu FDN attiecībā uz iestādēm, personām un darījumiem, kas atrodas [vai tiek veikti] neiesaistīto dalībvalstu teritorijā.
- 36 Jākonstatē, ka apstrīdētā lēmuma mērķis ir atļaut 11 dalībvalstīm ieviest starp tām ciešāku sadarbību, lai izveidotu kopīgu FDN sistēmu, piemērojot atbilstošos Līgumu noteikumus. Turpretim Apvienotās Karalistes apstrīdētie nodokļu aplikšanas principi nekādā ziņā nav šo lēmumu veidojoši elementi. Pirmkārt, “finansiālās kompensācijas princips” atbilst 2011. gada priekšlikuma, kas minēts šī lēmuma preambulas 6. apsvērumā, elementam. Otrkārt, “emisijas princips” pirmo reizi tika ietverts 2013. gada priekšlikumā.
- 37 Attiecībā uz prasības otro pamatu, kurā Apvienotā Karaliste būtībā apgalvo, ka nākotnē uzliekamais FDN radīs izmaksas arī neiesaistītajām dalībvalstīm savstarpējās palīdzības un administratīvās sadarbības dēļ, kas saistīta ar Direktīvu 2010/24 un 2011/16 piemērošanu šim nodoklim, kas, kā uzskata šī dalībvalsts, ir pretrunā LESD 332. pantam, ir jānorāda, ka apstrīdētajā lēmumā nav ietverta neviena norma attiecībā uz jautājumu par izdevumiem, kas saistīti ar ciešākas sadarbības, kas ar to tiek atļauta, īstenošanu.
- 38 Turklāt un neatkarīgi no jautājuma par to, vai jēdziens “izdevumi, kas radušies, īstenojot ciešāku sadarbību” LESD 332. panta izpratnē ietver arī izdevumus saistībā ar savstarpējo palīdzību vai administratīvo sadarbību, uz kuriem savā otrajā pamatā atsaucas Apvienotā Karaliste, ir acīmredzami, ka jautājums par nākotnē uzliekamā FDN iespējamo ietekmi uz neiesaistīto dalībvalstu administratīvajām izmaksām nedrīkst tikt izvērtēts tik ilgi, kamēr nav tikuši galīgi definēti nodokļu aplikšanas principi attiecībā uz FDN ar šo lēmumu atļautās ciešās sadarbības īstenošanas ietvaros.
- 39 Minētā ietekme ir atkarīga no “finansiālās kompensācijas principa” un “emisijas principa” pieņemšanas, kuri tomēr nav apstrīdēto lēmumu veidojošie elementi, kā tas tika norādīts šī sprieduma 36. punktā.
- 40 No iepriekš minētajiem apsvērumiem izriet, ka divi pamati, kurus Apvienotā Karaliste izvirzīja savas prasības pamatošanai, ir jānoraida.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 41 Atbilstoši Reglamenta 138. panta 1. punktam lietas dalībniekam, kuram spriedums ir nelabvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram spriedums ir labvēlīgs. Tā kā Padome ir prasījusi piespriezt Apvienotajai Karalistei atlīdzināt tiesāšanās izdevumus un Apvienotajai Karalistei spriedums ir nelabvēlīgs, tai ir jāpiespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus. Saskaņā ar šī paša reglamenta 140. panta 1. punktu, atbilstoši kuram dalībvalstis un iestādes, kuras ir iestājušās lietā, sedz savus tiesāšanās izdevumus pašas, Beļģijas Karaliste, Vācijas Federatīvā Republika, Francijas Republika, Austrijas Republika, Portugāles Republika, Eiropas Parlaments un Komisija sedz savus tiesāšanās izdevumus paši.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (otrā palāta) nospiež:

- 1) **prasību noraidīt;**
- 2) **Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotā Karaliste atlīdzina tiesāšanās izdevumus;**
- 3) **Beļģijas Karaliste, Vācijas Federatīvā Republika, Francijas Republika, Austrijas Republika, Portugāles Republika, Eiropas Parlaments un Komisija sedz savus tiesāšanās izdevumus paši.**

[Paraksti]